

MARI HVATTUM

Heinrich Ernst Schirmer

Kosmopolittenes arkitekt

UNIVERSITÄTSBIBLIOTHEK KIEL
- ZENTRALBIBLIOTHEK -

Innhold

Innledning 7

«Utlændigheten» i norsk arkitektur 7 Bruksanvisning, forbehold og takk 10

KAPITTEL 1. Leipzig – Dresden – München – Christiania 15

En dannelsesreise 15 Schirmer og Christiania 23 Lutring og foredling: Intelligenskretsens arkitekturforståelse 26 Naturbegrepet i 1800-tallsarkitekturen 29

KAPITTEL 2. Fortidsminnesmerker 33

«Schirmers forskudte Aandsfoster»: Trondhjems domkirke 1841–1851 34 Debatten om Akers kirke 50 Trondhjems domkirke 1854–1872 57 Historieforståelser i endring 65

KAPITTEL 3. Nye institusjoner 69

Christiania botsfengsel 71 Gaustad asyl 88 Christiania hovedbanestasjon 100 Den moderne offentlighetens iverksettelse 108

KAPITTEL 4. Urhyttens forvandling 110

Linstows urtype 111 Schirmers trearkitektur fra Nye Slottsgate til Sarabråten 114 «Et poetisk Stempel» 134

KAPITTEL 5. Den borgerlige bygningskunst 136
Villaer og herskaphus i mur 138 «En agtværdig Stræben»: Christiania omkring 1850 151 Stil, stand og bestemmelse 166

KAPITTEL 6. «En nordisk Himmelegns Væsen og Betingelser» 168

Stortingskonkurransen med etterspill, 1856–1866 169 Skulpturmuseet i Christiania 192 Stil som kulturelt uttrykk 201

KAPITTEL 7. Norske etterspill 204

Sarabråten versus Frognerseteren: den norsk-norske vendingen 205 «Den for Arkitekt H.E. Schirmer ansøgte Pension bevilges ikke» 211

ETTERORD: Historismen og det moderne 215

Liv og verk 217

Noter 221

Register 260